

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 210 szám.

Péntek, szeptember 15.

Az általános szavazati jog.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, 1905. szeptember 14.

Ne higgye senki, hogy a Fejérváry-kabinettel az általános választói jog is megbukott. Azok, kik e terv végleges meghusulását akarták előidézni, valószínűleg inkább annak végleges győzelmét készítették elő. Magyarországon már ez nem megy másképp. Ha a magyar nép szájaize szerint akarunk valamely tervet nyelbe ütni, csak úgy kell előadni, hogy Bécsből ki kell csikarni. Ha pedig egy olyan tervet az osztrákok határozottan megtagadnak, akkor főleg a mostani áramlat mellett, melyet szintén Bécs hosszú éveken át tanusított magatartása érlelt meg, Magyarországon nem létezik törekvésre méltóbb cél, mint annak keresztülvitele, amit Bécsben nem akartak megadni. Nálunk még mindig az a nézet uralkodik, hogy Bécsben csak azt nem akarják megadni, ami a magyar állam nemzeti megerősödését idézi elő, már pedig magyar emberre nézve, tartozzék bármely párthoz, nincs szentebb feladat, minthogy lehetőleg közreműködjen a magyar állam nemzeti megerősítésén és egységesítésén. Ha tehát Bécsben azt hitték, hogy győzelmet vívtak ki, úgy ez csak pillanatnyi önámítás, mert a leendő vereség majdnem biztos.

Éppen az a végzetlenség az egész magatartásban, mely Ausztria fővárosában történt, hogy oly elhatározottsággal iparkodtak leküzdeni az általános választói jogot, mely hozzá még kizárólag belső ügye Magyarországnak. Nem lett volna sok kilátása a megvalósulásra, vagy legalább a gyors megvalósulásra, ha az osztrák államférfiak nem törődtek volna a dologgal. Hisz az a lehetőség mindig meg lenne, hogy az előzetes hozzájárulás, mint az egyházpolitikai törvényeknél történt annak idején, megadatik, azután a kialakulás stádiumában megkezdődtek volna az intrikák, épen mint akkor, hogy a végleges szentesítést megbiúsítsák. De ennyi okosságot és önuralmat nem tanusítottak odaát. Végzetlenség tüszéggel vetették magukat e terv ellen, melytől Magyarországon a válság alapos és állandó megoldását remélték. És ezzel kétfelét cselekedtek: az általános választói jogot hazafias előhaladásnak bélyegezték és, ami talán még aggasztóbb, elkezdték megrendíteni a 67 kiegyezés alapfeltételeit. Magyarország ezt a kiegyezést mindig a legvégsőig tisztelte, nevezetesen ami az osztrák állam és belső ügyei eldöntésének szuverénitását illeti. Közbenjárásról egyáltalán csak egyszer beszélhetnek, ami 1872-ben történt. Akkor gróf Andrássy Gyula, mint magyar miniszterelnök, részt vett abban, hogy gróf Hohenwart kísérlete véget ért. De ekkor Hohenwart már tíz hónapja kísérletezett, világos volt, hogy a szeptemberi leiratban Ausztria föderalizálását bevezetni, a cseh közjogot teljes mértékben elismerni, Ferenc Józsefet cseh

királyiá koronázni akarták, ami teljes tagadása volt ama közjogi törekvéseknek, melyek a 67. kiegyezésben vannak lefejtetve. Csak ekkor és nem a Hohenwart-féle akció megkezdése előtt, szólt közbe Andrássy Magyarország és a monarchia érdekében. Magyarországnak más beavatkozása osztrák ügyekbe, ha ezt egyáltalán beavatkozásnak lehet nevezni, soha sem történt. Most azonban közös minisztertanácsban történt volna — mert még mindig nem tudjuk biztosnak venni, mivel igazán nem vagyunk képesek megérteni, — annak legerősebb ellentéte. Könnyen megeshetnék, hogy a szabadelvűpárt, mely közvetlen az országgyűlés összejötte előtt értekezletet tart, egészen más határozatokat hoz, mint utolsó összejövelele hozott. Mert könnyen úgy találhatja, hogy politikai létének közjogi tartalmát kihúzták lába alól: ha a 67-es alapot felülről elárulják, akkor szükségtelen, hogy a szabadelvűpárt arra a feladatra adja magát, hogy ezt az alapot egész az ő feláldozásig védelmezze. L. L.

A kormány lemondása. A Fejérváry-kormány lemondását ma a Budapesti Közlöny az alábbiakban közli:

„Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi szeptember hó 12 én kelt legfelső elhatározásával a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását egyetemben elfogadni és egyúttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos kötelességeit további legfelső elhatározásig folytassák.”

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 18. Városi közgyűlés.
Oktober 9. Közig. biz. ülés.
„ 12. Torontálvárn egyé öszi közgyűlése.

— **Személyi hír.** Kirchner Béla kir. főigazgató és Mága János iparkamarai titkár, akik tegnap és tegnapelőtt városunkban tartózkodtak, tegnap délután Pancsovára, az iparkiallítás megtekintésére utaztak.

— **Athalyezés.** A m. kir. honvédelmi miniszter Képes János m. kir. honvédszázados, a verseczi 7. honvédszázadosnak Oravicán állomásozó zászlóaljához beosztott néplekélési járási felügyelőt, Szegedre helyezte át. Helyébe néplekélési járási felügyelőnek Oravicára Szabdkárcel Tófalvy Gyula m. kir. honvédszázados helyeztetett át.

— **Németcsanád — Ócsanád.** Már a multkor megintuk, hogy Németcsanád község neve belügyminiszteri engedéllyel „Ócsanád“-ra változtatta nevét. Erre vonatkozólag most az alispán közli, hogy ezen név megállapítás mindaddig, amíg az 1898-iki törvények végrehajtása során a vármegye területén lévő összes községek nevei megállapíttatnak, ideiglenes jellegűnek tekintendő.

— **A rom. kath. iskolaszék ülése.** A nagybecskereki rom. kath. iskolaszék szeptember 16 án, szombaton délután 5 órakor a zárda fogadótermében ülést tart.

— **Pótírettségi.** A helybeli felső-kereskedelmi iskolában tegnap fejeződtek be a pótírettségi vizsgálatok, amelyeknek eredménye a következő: Teljes írettségi jelölésű 6 tanuló; ezek közül 4 egy év múlva teljes írettségi, 1 pedig decemberi javítóra utasított. A hatodik tanuló, névszerint Mittermayer Mihály és a javítóra bocsájtott két tanuló a vizsgát sikerrel tette le.

— **A megyei virilitások névjegyzője.** Torontálvármegye alispánja közhírré teszi, hogy a vármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjai 1906 évi névjegyzékének kiigazítása előtt az adóhivatali kimutatások Nagybecskereken a megye székházán, Szilágyi Albert m. aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétettek és f. évi szeptember hó 13-tól, szeptember hó 20-ig bezárólag bárki által betekinthetők és ellenük észrevételek adhatók be. A megyei igazoló választmány pedig f. évi szeptember hó 21-től 26-ig bezárólag naponta d. e. 10-12 óráig ugyancsak jelzett helyen tartja üléseit. Mindazok, akik a törvény értelmében jogosítva vannak adójuk kétszeres beszámítását kérni, felhívattak, hogy ezen jogukat legkésőbb 1905. évi szeptember hó 26-ának d. e. 12 órájáig az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban igazolva érvényesítsék, mert ennek elmulasztása esetében az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől az 1906. évre esznek.

— **Női gyógyszerészek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a női gyógyszerészek ügyében körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóságok s így Torontálvármegyéhez is, amelyben a következőket mondja: Tudomására jutott, hogy egyes törvényhatóságok a gyógyszerészi pályára kívánó nőket e özetes engedélye nélkül vették fel gyógyszerészkornokká. Miután ez az eljárás, eltekintve az abból egyesekre hártható határnyoktól, egyenesen a közoktatásügyi miniszterium rendeletébe ütközik, felhívja a közönséget, hogy a miniszteri rendeletben foglaltak szigorú betartása iránt intézkedjen. Vagyis midőn a miniszteri rendelettel kibocsájtott szabályzatban megjelölt előképzettséget igazoló nő kérelmezi a gyógyszerészkornokká való felvételt, a kellően felszerelt kérvényt a belügyminiszterrel egyetértőleg leendő végleges döntés végett a tisztifőorvos véleményének kíséretében mindenkor a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjessze fel.

— **A nagybecskereki vízvezeték.** Ismeretes, hogy a városi közgyűlés a tavasszal utasította a polgármestert, kérje meg a földmívelési minisztert, hogy a nagybecskereki vízvezeték terveit a miniszterium szakközveivel készíttesse el. A miniszter a polgármester kérésére azt felelte, hogy a vízvezeték terveit a miniszterium sem az ideán, sem a jövő évben nem készítheti el, de különben is csak a város költségén volnának elkészíthetők, azt ajánlotta tehát, hogy azokat a város magánmérnökkel készíttesse el. A városi tanács az állandó választmány ennek alapján azt ajánlja a képviselőtestületnek, hogy utasítsa a polgármestert a megfelelő intézkedésekre.

— **Az iparos- és kereskedőinas-iskolai tanítók fizetése.** Torontálvármegye tanfelügyelője azaz a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy az alsófokú iparos- és kereskedőinas-iskolai tanítók tiszteletdíját felemelje. A beadványra a városi tanács végzésében kifejti, hogy miután a városi képviselőtestület már régebben hozott határozatával kimondotta, hogy az iparosinas-iskolai tanítóknak a folyósított 600 kor. segély nem fizetendő ki, míg a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a hozzá egyidejűleg intézett felirat alapján nem nyilatkozik, hogy a felemeléssel járó költségeket magára vállalja-e állandóan és továbbá sem a segély a kért évi 1520 koronára fel nem

401
111
715
406
323
242
932
228
220
219
211
215
157
149
138
130
110
059
044
029
013
001
949
4411
111
713
1031
923
913
901
838
754
736
708
646
150
511
111
715
031
008
953
604
82
118

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugyint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 — koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl cöggei legyen ollátva: F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyszeti gyár Bazel (Svájc).

(637-x3)

emeltetett, sem állandósága nem biztosított, hanem az iparoktatásügyi főigazgatóhoz utasítás ment, hogy ezen iskolák segélyezése ügyében az 1905/6. tanévi segélykérvény felterjesztésekor újabb javaslatot tegyen, ez okból a városi tanács ezúttal sem hozhatja javaslatba az ipariskolai tanítóknak a rendelkezésre álló 600 korona kifizetését. A város ugyanis, mert nincs oly szerencsés anyagi helyzetben, hogy a keresk. iskolai tanítóknak a saját pénztára terhére a 600 korona arányában négy tanítónak 220 koronával felérő emelést — habár csak ideiglenesen is — engedélyezzen. Így tehát a tanács javaslata oda terjed, hogy a tiszteletdíjak felemelése addig tartassék függőben, amíg a miniszterium a segélyezési kérvény alapján a város jogos és igazán méltánylást érdemlő kérelmét teljesíti. — A tegnapi megtartott állandó választmányi ülés is ilyértelmű javaslatot tett a közgyűlésnek.

— **A városi előfogatozás.** Mintegy fél éve huzódik már a városi előfogatozás ügye s folyik a csata körülötte. A város ugyanis a tavasszal az előfogatozást az eddigi előfogatosnak, Krpucsin szávának adta oda évi 7000 korona mellett, Vuin Lázá ellenében, aki 5850 koronát kért. A városi képviselőtestület határozatát azzal indokolta, hogy Krpucsin már hosszú évek óta a legkifogástalanabban teljesíti az előfogatozást s tűzveszedelem esetén az ő készsége, vállalati rendje és begyakorlottsága nagyban előmozdította a tűzoltók mentő munkáját. Vuin Lázá igaz, hogy kevesebbet kér, de az ő gyakoriatlansága mellett, akkor mikor a város polgárainak vagyonbiztoságáról van szó, nem lehet kísérletezni, mert ez esetben kiszámíthatatlan károkat okozhat. A városi képviselőtestület túlnyomó többséggel hozta ezt a határozatot, de Vuin Lázá érdekében mégis megfélembzték az ügyet. A vármegye törvényhatósága májusi közgyűlésén, méltányolva a város indokait és a közbiztonság érdekét, jóváhagyta a városi képviselőtestület határozatát. Vuin Lázá és érdektársai azonban a küzdelmet tovább folytatták s vármegye határozatát megfélembzték a belügyminiszterhez. A felebbazéssal itt azután sikert is értek el. A belügyminiszter ugyanis Vuinék tendenciózus információja alapján úgy döntött, hogy az előfogatozás az olcsóbb Vuinak adassék oda s nem vette figyelembe a város biztonsága fölött való aggodalmát. A miniszter ezt az aggodalmat alaptalannak tartja, mert szerinte a város közbiztonságának módjában áll érdekeit szerződéssel megfelelő módon biztosítani. Ez teoriában igen szépen hangzik, de ha — ne adj Isten — valami tűzveszedelem támad s a gyakorlatlan új előfogatos nem képes kellőképpen a szolgálatot teljesíteni, akkor az okozott káron a szerződés felbontásával bizony nem lehet már segíteni. Így gondolkoznak a városnál és a tűzoltóknál is, akiket a gyakorlatlott előfogatos elvesztése annyira elkeserített, hogy a tűzoltótestület feloszlásáról beszélnek. Ez utóbbi ugyan túlzás, de jellemzi a helyzetet s aggodalommal tekinthetünk az esetleges következmények elé. A városi tanács a miniszteri döntéssel szemben egyelőre nem tehet mást, mint hogy az előfogatozást Vuinra bizza s ezt a képviselőtestület hétfői közgyűlésének bejelenti. A tanács egyébként szeptember 30-án megtekinti Vuin felszerelését s a szemlével a polgármestert, a rendőrkapitányt, az állatorvost és a városgazdát bízta meg.

— **A városi regale.** Említettük, hogy a nagybecskereki pénzügyigazgatóság fölmondotta a városnak a borítal és huszfogyasztási adók beszedésének jogát. Miután a regale-jog újból való biztosítása rendeltetett el és az ez iránti eljárást már folyamatba is tették, az állandó választmány azt javasolja, hogy bizassék meg a jövő évi bizottság a városi tanácsal együttesen, hogy a tárgyaláson a város nevében vegyen részt. Egyben oly meghatalmazást kapjon, hogy kötelező ikeretel tehesse és az egyezség létrejötte esetében a megváltási jegyzőkönyvet a város nevében jogérvényesen aláírassa és a eljárásának eredményéről tegyen jelentést.

— **Hamis ötvenkoronások.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletben figyelmeztette a posta-és táviróhivatalokat, hogy az 50 koronás bankjegyek elfogadásánál legyenek óvatossk. A rendelet kibocsátásának oka az volt, hogy a máramaros-szigeti posta-és táviróhivatalnál a napokban 3 darab 50 koronás bankjegyhamisítványt foglaltak le. A hamisítványok alapszíne elmosódott, világos rózsaszín, kivételük a valódi bankjegyénel durvább; a felirathoz helyett: „törvényes ércpénz”, ezt lehet olvasni: „törvényes ércpénz” s mind a három darabon „Serie 1045” és „48 935” számolás látható.

— **Meteor az őszi.** Meteor írja: Jelzéseknek megfelelőleg szeptember hó eleje hűvös, esős időt hozott, de a 6-iki csomópont hatáskörében megváltozott az időjárás s ezen naptól fogva újra derült meleg időt kaptunk, mely 15-ig van hivatva melegével örvendeztetni a szőlős gazdákat. Ezen csomópont hatáskörében azonban újra változásnak nézünk elébe. Hűvös és esősebb időjárás fogja a szép napokat felváltani. Egyelőre csak kisebb, de a hónap harmadik harmadában már nagyobb mérvben érvényesül az esős idő esetleg hűvös őszi szelekkel, úgy, hogy a csillagászati ősz dátuma körül ténylegesen is bekövetkezik és kitölti a hónap végét.

— **Tolvaj lakótárs.** Csordás Ferenc józefovai lakos magához vette lakótársul Kimmel Péter törökkanizsai illetőségű legényt a hó elején. A dolgot azonban ugyancsak megbánta, mert Kimmel üres idejét arra használta fel, hogy alkuleszal Csordás szekrényéből ellopta a pénzét. A tolvaj lakótársat elfogták.

— **Elveszett két fehér zsebkendő.** K. J. monogrammal és egy fekete segélynyel F. M. monogrammal. A megtalálót kéri, hogy a tárgyakat Faur Kornél állami főmérnök urnak átadja.

TÁVIRATOK.

A képviselőház eseményei.

A képviselőház mai eseményeiről fővárosi tudósítónk telefon jelentései alapján a következőkben számolhatunk be:

A képviselőház mai ülése elé az egész ország érthető lázas érdeklődéssel tekintett.

Ez az érdeklődés természetesen a fővárosban nyilvánult meg leginkább s a képviselőház környéke tükrözte vissza az érdeklődés képét.

A képviselőház körül.

A képviselőház környéke már a kora reggeli órákban népesedni kezdett. Elsők voltak a rendőrök, akik nagy számban vonultak föl hat óra után s kordonnal elzárták a parlamentet körülöfögő nagy térséget. A terre senkit sem bocsátottak mást, csak akinek jegye volt a képviselőházba. Kocsik sem mehettek a parlament elé, hanem a kordonon kívül kellett megállaniuk.

Hét óra felé indult meg az igazi mozgalom. Ekkor vonultak föl ugyanis nagy tömegekben a szocialisták s a Marsellaise hangjai mellett sűrűn sorakoztak a kordonokhoz. A tömeg egyre növekedett s kilenc óra felé a kordonok mögött ember ember hátán szorongott.

Az újjászervezett szocialisták a házelnöknél.

Kilenc órakor megjelent Mezőfi Vilmos szocialista képviselő, aki az újjászervezett szocialisták 150 tagu küldöttségét vezette Justh Gyula házelnök elé, hogy beterjessze az általános választói jog érdekében 2317 községnek 500 ezer aláírással ellátott kérvényét.

Justh Gyula elnök nyomban fogadta a küldöttséget, amelynek nevében Mezőfi Vilmos beszédet intézett az elnökhöz. Beszédében hangoztatta, hogy Magyarország ötszáz ezer vérvél és munkájával e hazának áldozó polgára nevében és megbízásából lép eléje. Ami ilyen nagy számban egyesítette őket, az az általános titkos és egyenlő választási jog életbeléptetésének parancsoló szüksége s azt kéri kérvényükben, hogy a törvényhozás az általános titkos és egyenlő választási jogot törvénybe iktassa. Abbeli meggyőződésének ad kifejezést, hogy romlott állapotainknak, gazdasági nyomoruságunknak, Auszriától való függő helyzetünknek orvosszere egyedül az, ha mindazok, akik ma kiszorítvák az alkotmány sáncaiból, jogot nyernek ahhoz, hogy az ő akaratuk is érvényesüljön a törvények megalkotásánál. Végül kéri az elnököt, hogy a kérvényt terjessze be a háznak.

Justh Gyula elnök kijelentette, hogy a kérvényt átveszi s biztosította a küldöttséget jóindulatáról.

A nemzetközi szocialisták.

Miután elhelyezték az újjászervezettek mázsányi sulyu kérvényét, a nemzetközi szocialdemokrata párt küldöttsége járult dr. Goldner Adolf és Garami Ernő vezetésével a házelnök elé, szintén az általános választói jog törvénybe iktatása érdekében.

A küldöttség vezetői tolmácsolták a szocialdemokrata párt kívánásait s azt hangoztatták, ha kérésüket elutasítják, akkor nagy harc kezdődik.

Justh Gyula kijelentette, hogy az elnöki állás korlátozza őt a nyilatkozatfeltevésben, de hisz ugys ismerik az ő álláspontját. Most nyilatkozatával nem preudikálhatja a képviselőház határozatát. Kéri őket, hogy amilyen nyugalommal cselekedtek eddig, olyan nyugalommal várják be a képviselőház határozatát.

Az ellenzéki polgárok.

A szocialisták után következett a fővárosi egyesült ellenzéki polgárok monstre küldöttsége.

A küldöttség vezetői azt kérték, hogy a képviselőház első sorban a nemzeti követeléseket vegye figyelembe s ilyen irányban kéri Justh támogatását is.

Az elnök a küldöttséget szintén biztosította jóindulatáról s hangoztatta, hogy csak bizzanak a törvényhozásban. A küldöttség ezután Justh éltetésével távozott.

A képviselőház ülése.

Ezalatt az idő 10 óra felé közeledvén, a képviselők egymástán vonultak az ülésterembe. Az egész házban óriási a mozgalom: A folyosók, az ülésterem, a karzatok tömve vannak s mindenki izgalommal várja az ülést megnyitását.

Az ülést megnyitása.

Tíz órakor általános mozgás közepette megjelenik az elnöki emelvényen Justh Gyula. Az ellenzék nagy éljenzéssel fogadja, ugyszintén az akkor bevonuló Kossuthot, Apponyit s a többi vezérférfiakat.

Az éljenzések lecsillapultával Justh Gyula elnök nagy csendben kijelenti, hogy az ülést megnyitja.

A kormány bevonulása.

Az elnöki kijelentés során e másután bevonulnak a kormány tagjai. A nyugalom egyszerre eltűnik s amint a kormány tagjai belépnek, az ellenzék nagy lármába és abzugolásba tör.

Mindenféle sértő kiáltások zúgnak a miniszterek felé, akik azonban nyugodtan foglalják el a helyeiket s a sértésekre nem reagálnak. Fejérváry mosolyogva ül székeben s várja, míg a zaj lecsöndesül.

A miniszterelnök nyilatkozata.

A zaj az elnök csengetésére és intésére lassankint lecsöndesül, mire Fejérváry Géza báró miniszterelnök szólásra emelkedik.

A miniszterelnök papirlapot tart a kezében s kijelentését azzal kezdi, hogy nyilatkozatát papirról fogja felolvasni.

A miniszterelnök nyilatkozatát csendben hallgatják s csak később hangzik itt-ott kiabálás.

Fejérváry Géza báró nyilatkozatában hangoztatja, hogy miután a viszonyok kényszerítő hatása alatt nem sikerült a békét megteremteni, a kormány beadta lemondását a királynak, aki azt el is fogadta.

Ő felsége felhatalmazta őt abbeli erményének kifejezésére, hogy hiszi, hogy a koalícióból sikerül kormányt alakítani, de ehhez idő kell.

Ez idő megnyerésére királyi kéziratot nyújt át.

Az elnapolás.

A házelnök a miniszterelnöktől átveszi a királyi kéziratot s miután felbontja, felolvastatja.

A királyi kézirat azt mondja, hogy az új kormány megalakulására való tekintettel a képviselőház üléseit október hó 10-ikéig elnapolja.

A vita tovább folyik.

Az elnapoló királyi kézirat nem jelentette azonban a vita bezárását.

Fölkel ugyanis Kossuth Ferenc az elnapoló királyi kéziratot teszi beszéd tárgyává s azt mondja, hogy nem is lehet tulajdonképpen elnapolni a házat, mert a király az ő feliratokra nem is válaszolt. Beszéde végén pedig határozati javaslatot terjeszt be, hogy a képviselőház újból tiltakozik a királyi kézirattal való elnapolás ellen.

Tisza István gróf kijelenti, hogy a képviselőháznak az elnapoló királyi kézirat után nincs joga vitatkozni.

Az ellenzék Tisza felszólalását persze roppant zajjal fogadja, míg végre Tisza kijelenti, hogy ő sem a vitában, sem a szavazásban nem fog részt venni s elhagyja a termet.

Fejérváry Géza báró Kossuthnak azt válaszolja, hogy a király a feliratra megadta a választ akkor, mikor háromszor is homo regiust bízott meg és megadta azonkívül a hozzá intézett kéziratban is.

Apponyi Albert gróf Sziágyira hivatkozik, hogy igenis van helye a vitának. Az annak idején Fejérváryhoz intézett kéziratot nem lehet válasznak tekinteni.

Fejérváry Géza nem kíván vitázni s ő csak tiltakozását jelenti be a vita ellen s nem is vesz abban tovább részt.

A kormány ezzel Fejérváryval élén kivonul a teremből, amit az ellenzék nagy zajjal és sértő kiáltásokkal kísér.

Tisza István gróf ismételtén kijelenti, hogy ő és hívei sem vesznek részt a vitában.

Ezzel Tiszák is kivonulnak az ellenzék gúnyos kiáltásai közben.

Most Rakovszky István szólal föl s pártolja Kossuth határozati javaslatát.

Mezőffy Vilmos szocialista hevesen támadja az elnapolást s indítványozza, hogy ne vegyék tudomásul, hanem maradjon a ház továbbra is együtt.

Nagy Ferenc és Polónyi Géza felszólalása után az elnök elrendeli a szavazást, melynek eredménye az, hogy Kossuth Ferenc javaslatát elfogadják, Mezőfiét azonban elvetik.

Ezzel az ülés véget ért.

Az országház előtt az ülés folyama alatt s az ülés végén is a legnagyobb nyugalom uralkodott s az ülés befejeztével a közönség teljes rendben szétoszlott.

A helyzet.

Meghívás a királyhoz.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a királyhoz állítólag egyedül Zichy János gróf meghívást.

Hírek a kibontakozásról.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy október 10-ikéig sikerül majd megtalálni a kibontakozás módjait.

Ugyancsak bécsi hírek szerint a korona és a koalíció vezetőemberei között a legutóbbi napokban pourparler-k folytak, amelyeknek az volt az eredménye, hogy a koalíció a Fejérváry-kormány visszalépése és az általános titkos választói jog reformjának elejtése esetén kompromisszum alapján hajlandó volna a kormányt átvenni. Hogy milyen lesz ez a kompromisszum, még nem tudják, de beavatott helyen azt mondják, aligha téves az a föltevés, hogy a koalíció a korona álláspontjához lényegesen közeledett.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Komoly politikusok köré-

ben hangoztatják, hogy a kibontakozásra irányuló fáradozások sikere első sorban és mindenek felett a képviselőházi többség magatartásától függ. Ha a koalíció ridegen elzárkózik ezután is minden kompromisszumtól és a mindent vagy semmit kockázatos elvétől nem tágit, úgy a Fejérváry-kormány távozásával alig javultak a békés kibontakozásnak és a parlamenti kormány alakításának esélyei. Ha azonban a többség jövő politikáját a bölcs mérséklet, az ellentétek kölcsönös engedékenysége által való áthidalásának törekvése fogja irányítani, úgy az országnak rövidesen megszerezhetik a normális helyzet és a törvényes rend áldásos békéjét.

Főhercegek tanulmányai.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsből jelentik: Ferenc Szalvátor főherceg és Mária Valéria főhercegnő Feldbachba érkeztek. Hír szerint a főhercegi pár fiúgyermekai az ottani jezsuita-kollégium növendékei lesznek.

A vámkonferencia.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből jelentik: A külügyminiszteriumban összeült vámertekezleten az orosz és szerb követelési listákat vették tárgyalás alá. Több órai beható tanácskozás után az értekezlet nagyjában megállapodásra jutott és a tegnapi ülésen formulázták meg a végleges határozatokat. Hogy a szóbeli tárgyalások mikor kezdődhetnek, az a magyar politikai viszonyok további alakulásától függ.

A békekötés után.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentések szerint, Roosevelt elnök megcáfolja azokat a nyilatkozatokat, melyeket tegnap a Petit Parisien tudósítója a békekötésre vonatkozólag szájába adott.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszelből sürgönyzik: Két nagyobb belga pénzcsoport képviselői 18-án Párisba fognak érkezni, hogy Wittevel tárgyalásokat kezdjenek az új orosz kölcsön dolgában.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a fegyverszünetre vonatkozó megállapodást véglegesen aláírták s megszállták a határt, melyet egyik sereg sem léphet át.

A cár Németországban.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kölnből táviratozzák: A „Kölnische Zeitung” megerősíti azt a hírt, hogy a legújabb diszpozíciók szerint a cári pár gyermekeivel együtt a jövő héten Darmstadtba érkeznek, ahol két hónapig marad. Ez idő alatt több látogatást fogad, így októberbe valószínűleg a német császári párét.

Schratt Katalin betegsége.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből táviratozzák: Schratt Katalin állapota kielégítő, de a művésznőt még erős köhögési inger bántja.

A kolera.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Danzigből táviratozzák: Tegnap a porosz koleraterületen 12 új megbetegedés és öt halálosztás történt. A kormány elzárta a Visztulát az Oroszországból érkező és oda haladó hajók részére.

Budapest, szeptember 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brombergből távirják: Az Ostdeutsche Rundschau jelenti: Labesinben egy gyermek koleraiban meghalt. A meghalt gyermek testvére és anyja is koleraiban betegedett meg. Ugyanaz a lap jelenti, hogy a poseni tanítóegyesület október 4-től 6-ig Brombergben akarta megtartani idei értekezletét, de a kolera miatt ezt a tervet elejtették.

Szeméremértő szobor.

Budapest, szeptember 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Laibachból táviratozzák: Nagy feltűnést kelt az a levél, melyet Jeglic dr. hercegérsek a polgármesterhez intézett a Pferscher-szobor talapzatának egyik meztelen nőalakja miatt, mely egy muzsát ábrázol. A hercegérsek kifejté levelében, hogy a város gondozására bízott szobornak nem szabad a szeméremérzést sértenie. Éppen ezért a sérelmes alak eltávolítását követeli.

Husinség Galiciában.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Lembergől táviratozzák: A városi tanács elhatározta, hogy a husinség enyhítésére sürgelmei fogja a Peroszországba való huskivitel megtiltását és városi mészárszékek felállítását. Sok galíciai városban hatósági mészárszékeket rendeztek be.

Budapesti gabonatózsde.

Budapest, 1905. szeptember 15.

A készáruárakat hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki uj	76	—	—	80	13.20	16.60
Pestvidéki uj	76	15.60	15.95	80	16.10	16.45
Bánsági uj	76	—	—	80	—	—
Bácskai uj	76	15.90	16.15	80	—	—
Rozs						
elsőrendű	—	—	—	—	12.65	12.80
másodrendű	—	—	—	—	12.40	12.60
Árpa takarmány	—	—	—	—	12.40	12.75
égetni való	—	—	—	—	12.25	12.35
sörözősre való	—	—	—	—	0. —	0. —
Zab	—	—	—	—	12.50	13.10
Tengeri búza	—	—	—	—	16.80	17.05
„ márnemű	—	—	—	—	—	—
Répa káposzta	—	—	—	—	—	—
„ búza	—	—	—	—	—	—
Kéreg	—	—	—	—	0. —	0. —

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyrészt változatlanok. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.78
Buza (áprilisra)	16.48
Tengeri (májusra)	13.24
Zab (októberre)	12.44
Rozs (októberre)	12.84

Nyiltér.*)

Vegyük Schweizer-féle selymet.

Kérjen mintát ajándékainkból, melyek fekete, fehér és más színben, metreként 1.15 koronát 18 koronáig kaphatók.

Különlegességek: selyemszövetekben, társasági, menyasszonyi, bali és utcai ruhákra, valamint blúzokra és blézsekre.

Csak jótállás mellett szolid selyemszöveteket szállítunk közvetlen magánhozóhoz vám- és portómentesen a házhoz szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/27. (Schweiz.)
Südenstöß-Export — Königl. Hoflief.

(147c-x.6)

Emésztési zavarokat

megszüntet a rohitschi „**Styria-forrás**” gyógyvíze. Borhoz, coganachoz alkalmasabb a „**Tempel-forrás**.”

Magyarországi főraktár:
Hoffman Józsefnél Budapest, Báthory-utca 8.

(760c-1.1)

*) Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

Közgazdaság

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1905. évi szeptember hó 9-től 1905. évi szeptember hó 14-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Jäger János és Viktória tulajdonát képező 2260. öi. számú házat megvette Niszner Erzsébet 1000 koronáért.
Straub Mátyas és Magdolna tulajdonát képező 315 négyzetűl üres házhelyet megvette Straub József és Katalin 1200 koronáért.

Mayer Miklós és Anna tulajdonát képező 422 négyzetűl szérűskertet megvette Bülas Péter és Rozália 844 koronáért.

Csillag Hermina tulajdonát képező 2053. sz. házat megvette Boros Illés és neje Mária 5140 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyzettek a Nagybecskereken, 1905. évi szeptember hó 15-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.30 korona
kétszeres		6.80
rozs		6.—
árpa		7.—
zab		5.20
kukorica		8.80
uj		7.20
repce		1.—
széna I.		6.—
II.		5.—
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya I kilogr.		0.10
marhahús I. I kilogr.		1.12
II.		1.04
borjú hús		1.20
disznó hús		1.40
juh hús		1.16
zsir		1.52

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.

Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.

Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

LEGFINOMABB

CSEMEGESZŐLŐ

— kilója 16 krajcár. —

TÉLI SZŐLŐ

— kilója 25 krajcár —

Dr. Brájjer Lajos
szőleijéből kapható
Zápolya-utca 1. sz.
alatt a házmesteri
lakásban.

736—x.20

Hirdetések

felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

A felsőtorontáli ármentesítő és belvizzabalyozó-társulat igazgatójától.

8287. szám
ig. ex 1905.

Közgyűlési meghívó.

A társulati elnök ur Ö Meltósága folyó évi szeptember hó 30-ik napján d. e. 1/2 11 órára Nagy-kikindán, a városháza nagytermébe közgyűlést tüzött ki, — melyre van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljárókat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivetés szerinti közrejárlása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltég esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltéget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállíthatása céljából, a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az 1906. évi költségvetés.
2. 1878—1884. évi számadások feletti észrevételek.
3. Makra Imre választmányi tag lemondása folytán egy választmányi tagnak megválasztása.

Nagykikindán, 1905. évi szeptember hó 12-én.

BÁRÓ HAUSER KÁROLY s. k.,
igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogaikat a közgyűléseken érdekeltégük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitását bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivetés szerint számított közrejárlási összegnek minden 200 koronája után egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivetés szerinti közrejárlása legalább kétszáz koronát tesz. A szavazat számításakor a félnél nagyobb törtrész egészen vétetik, a félnél kisebb törtrész pedig figyelmen kívül marad.

Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltégük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beküldése mellett szintén bejelentendő.

Azon kisebb érdekeltég szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárósága gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek. A község előljáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határában kisebb érdekeltég összes kétszeres kivétele sem tenne ki kétszáz koronát.

(737—1.1)